

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΕΣ

ΛΕΩΝΙΔΑ Δ. ΝΤΑΣΙΟΥ

ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

Ατομικές εργασιακές σχέσεις και δικαστική επίλυση των διαφορών

Β' έκδοση, Αθήνα, 1986

Ο επίτιμος συνάδελφος Λεωνίδας Ντάσιος δημοσίευσε τη δεύτερη έκδοση του πρώτου τόμου του έργου του «ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ» πριν ακόμα εκδόσει τον πέμπτο (και τελευταίο) τόμο. Η δεύτερη έκδοση του πρώτου τόμου έγινε αναγκαία, όπως εξηγεί ο συγγραφέας στον πρόλογο του βιβλίου του, όχι μόνον γιατί η πρώτη έκδοση (του 1980) εξαντλήθηκε, αλλά κυρίως γιατί οι μεταβολές του εργατικού δικαίου στην πενταετία που πέρασε ήταν πολλές και σημαντικές έτσι που η πρώτη έκδοση να είναι πια ξεπερασμένη.

Το έργο του Λεων. Ντάσιου έχει διαιρεθεί σε πέντε τόμους. Ο τόμος ΑΙ περιλαμβάνει το δίκαιο των ατομικών εργασιακών σχέσεων και τη διαδικασία της δικαστικής επίλυσης των διαφορών, ο ΑΙΙ τα ένδικα μέσα, τα ασφαλιστικά μέτρα και την προστασία του μισθού, ο ΒΙ το δίκαιο των συνδικαλιστικών οργανώσεων και ο ΒΙΙ το δίκαιο της απεργίας και της δικαστικής επίλυσης των σχετικών διαφορών. Στον τόμο ΒΙΙΙ θα περιληφθεί το δίκαιο των συλλογικών συμβάσεων, των κανονισμών εργασίας και της συμμετοχής των εργαζομένων στη διοίκηση της επιχείρησης. Η καθυστέρηση της έκδοσης του πέμπτου τόμου οφείλεται, όπως μας πληροφορεί ο συγγραφέας, «στην αναποφασιστικότητα του Κράτους να ξεκαθαρίσει τα εκκρεμή θέματα τροποποίησης του ν. 3239/55 και της κατάργησης του θεσμού της υποχρεωτικής διαίτησης, που έχει υποσχεθεί στους εργαζόμενους».

Αν και τιτλοφορείται Δικονομικό Δίκαιο, το έργο του

Λεων. Ντάσιου περιλαμβάνει ολόκληρη την ύλη του ουσιαστικού εργατικού δικαίου με άφθονες παραπομπές στη θεωρία και στη νομολογία, έτσι που αποτελεί πολύτιμο βοήθημα για τη δικαστηριακή πράξη. Οι δύο τελευταίοι τόμοι μάλιστα (ΒΙ και ΒΙΙ) έχουν μοναδικό χαρακτήρα γιατί πραγματεύονται συνολικά και με επισκόπηση της θεωρίας και της νομολογίας το δίκαιο των συνδικαλιστικών οργανώσεων και της απεργίας όπως διαμορφώθηκε μετά από τις ρυθμίσεις των τελευταίων χρόνων. Στους τόμους αυτούς περιέχονται και πλούσια στοιχεία για την ιστορία (και την προϊστορία) του συνδικαλιστικού κινήματος στη χώρα μας. Ο συγγραφέας παραθέτει από πρώτο χέρι και άγνωστα στοιχεία για τις Ομάδες Επαγγελματιών Δικηγόρων που ιδρύθηκαν και έδρασαν στην Αθήνα, στη Θεσσαλονίκη, στο Βόλο και αλλού στη διάρκεια της Κατοχής με σκοπό να αγωνιστούν για την επιβίωση των δικηγόρων και να συμπαρασταθούν στους άλλους εργαζόμενους (τόμ. ΒΙ σελ. 70 επ.).

Η δεύτερη έκδοση του τόμου ΑΙ είναι εκσυγχρονισμένη και ουσιαστικά εμπλουτισμένη σε σχέση με την πρώτη. Οι 564 σελίδες της πρώτης έκδοσης έχουν γίνει 874 ενώ τα ευρητήρια έγιναν λεπτομερέστερα και κάνουν ευχερή την έρευνα των ζητημάτων ουσιαστικού δικαίου, παρόλο που η ύλη είναι καταταγμένη κατά δικονομική τάξη.

ΛΕΩΝ. ΑΥΔΗΣ

ΝΕΣΤΟΡΑ ΚΟΥΡΑΚΗ

Η ΠΟΙΝΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΥ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ

Δεύτερη έκδοση, Αθήνα - Κομοτηνή 1985, σελ. 357

Το δύσκολο αντικείμενο της Σωφρονιστικής επιστήμης και η απορία του ανθρώπου μπροστά στο εγκληματικό φαινόμενο δημιουργούν εύλογα το ερώτημα, κατά πόσο η όποια ποινική κύρωση παρέχει ελπίδες προς αποτελεσματική καταπολέμηση του εγκλήματος. Στις πανεπιστημιακές παραδόσεις του Ν. Κουράκη με τίτλο: «Η ποινική καταστολή μεταξύ παρελθόντος και μέλλοντος», όπου διερευνάται αφενός η φύση και το μέτρο της ποινικής αντίδρασης των διαφόρων κοινωνιών στη διαδρομή του χρόνου και αφετέρου οι δυνατότητες και προοπτικές του μέλλοντος, εκφράζεται ακριβώς η αγωνία απέναντι στο ερώτημα αυτό.

Μετά από ένα εισαγωγικό κεφάλαιο (σ. 1-20), όπου ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει η παρουσία των πολιτικών, οικονομικών, πολιτιστικών και ιδεολογικών παραγόντων που συνέβαλλαν στην εκάστοτε διαμόρφωση των μεθόδων και μέσων ποινικής καταστολής (π.χ. η ποινή γαλέρας κατά την εποχή των θαλασσοκρατοριών), ο σ. εκθέτει τη διαμόρφωση των ποινικών κυρώσεων στην αρχαιότητα (κώδικας Χαμουραμί, βιβλική νομοθεσία, αρχαία Ελλάδα και Ρώμη: σ. 21-59) και τους μέσους χρόνους (Βυζάντιο, Δυτ. Ευρώπη: σ. 60-94). Οι ιδέες της σχολής

του Φυσικού Δικαίου (σ. 95 επ.) και του Διαφωτισμού (σ. 116 επ.) με αξιοσημείωτη αναφορά στις εξελίξεις στον Ελληνικό χώρο (από τη μεταβυζαντινή Ελλάδα μέχρι τον Ποινικό Νόμο του 1834) αποτελούν αντικείμενο ιδιαίτερων πρωτότυπων αναπτύξεων. Το επόμενο κεφάλαιο, με τίτλο «Η ποινική καταστολή στην περίοδο 1876-1945» είναι αφιερωμένο στη διδασκαλία της ιταλικής θετικής σχολής (σ. 192 επ.) και του ν. Liszt (σ. 200 επ.) καθώς και σοβαρές προσπάθειες για σωφρονιστική μεταχείριση που καταβλήθηκαν κατά την ίδια χρονική περίοδο στη χώρα μας. Η επισκόπηση της ιστορίας της ποινικής καταστολής κλείνει με την εξέταση των ποινικών κυρώσεων κατά τη μεταπολεμική περίοδο (σ. 228 επ.), με ιδιαίτερη έμφαση στη διεθνή κίνηση για τον εξανθρωπισμό του ποινικού δικαίου και τη σημερινή διαμόρφωση των σωφρονιστικών ιδεών και θεσμών στην Ελλάδα. Ειδικά ως προς τη χώρα μας ο σ. αφού επισημαίνει τη θλιβερή κατάσταση των ελληνικών φυλακών, τονίζει ως παρήγορο σημείο τη «βαθμιαία συντελούμενη, στο κοινό και την πολιτεία συνειδητοποίηση των σχετικών προβλημάτων» (σ. 251). Σε ξεχωριστό κεφάλαιο, τέλος, απασχολούν το σ. οι τάσεις και

προφορικές της ποινικής καταστολής, τόσο κατά το είδος των κυρώσεων όσο και από πλευράς συγκριτικού δικαίου (σ. 253 επ.).

Τα συμπεράσματα του σ. από την έρευνά του διαπνέονται εντούτοις, από αισιοδοξία. Το πρόβλημα της ποινικής «μεταχειρίσεως» τονίζει ο σ. δεν πρέπει να θεωρείται ότι εξαντλείται απλώς στον εξανθρωπισμό του ισχύοντος συστήματος κράτησης αλλά επιβάλλει και την αναζήτηση νέων τρόπων ποινικού κολασμού, ει δυνατόν έξω από τις φυλακές (σ. 252), η δε τάση προς μία περισσότερο ορθολογική και ανθρωπιστική αντιμετώπιση των εγκληματιών βρίσκει κατά το σ. ήδη την εκφρασή της στη διάθεση για υιοθέτηση κυρώσεων που βοηθούν στην κοινωνική επανένταξη του εγκληματία, όπως η άσκηση κοινωνικού δραστηριότητας εκτός φυλακής και η ποινή σε

χρήμα (σ. 340).

Πέρα από την επιστημονική, είναι προφανής η παιδαγωγική αξία του βιβλίου: Τα σωφρονιστικά συστήματα οι ιδέες των πρωτοπόρων, οι ποινές και το κοινωνικό ιδεολογικό τους πλαίσιο, εκτίθενται με σαφήνεια και πληρότητα, κατά τρόπο εύληπτο όσο και διεξοδικό.

Το κείμενο συνοδεύεται όχι μόνο από εύγλωττες εικόνες και σχεδιαγράμματα αλλά και από αυτούσια νομοθετικά, επιστημονικά και λογοτεχνικά κείμενα που ζωντανεύουν το ενδιαφέρον πληροφοριακό υλικό. Η πλούσια εξάλλου βιβλιογραφία και η παράθεση της ξενόγλωσσης ορολογίας, πλάι στην Ελληνική επιτρέπουν στο φοιτητή αλλά και σε κάθε ενδιαφερόμενο επιστήμονα να εμβαθύνει με άνεση και ασφάλεια στη σχετικά νέα επιστήμη της Σωφρονιστικής.

X.X. ΜΥΛΩΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

- Μπεσίλα - Βήκα Ευρυδικής: **Ο θεσμός της ποινικής ευθύνης των υπουργών στο ελληνικό και συγκριτικό συνταγματικό δίκαιο.** Αθήνα 1985, σ. 218.

Η συγγραφέας, μετά την εισαγωγή, αναπτύσσει στο πρώτο μέρος την ιστορία του θεσμού της ποινικής ευθύνης των υπουργών στην Αγγλία, στις ΗΠΑ, στη Γαλλία, στη Γερμανία και σε άλλα σύγχρονα κράτη. Το δεύτερο μέρος της εργασίας καλύπτει η εξέταση του θεσμού στην Ελλάδα, η ιστορία του και το ισχύον δικονομικό και ουσιαστικό δίκαιο.

- Νικολακόπουλου Ηλ.-Παπαδημητρίου Γ.: **Η μετατροπή της εκλογικής πλειοψηφίας σε κοινοβουλευτική μειοψηφία. Μια περίπτωση εσφαλμένης εφαρμογής του εκλογικού νόμου.** (Τετράδια Συνταγματικού Δικαίου, τόμος 3), Αθήνα-Κομοτηνή, 1985 σ. 52.

Στη μελέτη αυτή εξετάζεται η μετατροπή της εκλογικής μειοψηφίας σε κοινοβουλευτική μειοψηφία που είχε παρουσιαστεί επανειλημμένα σε ορισμένες βασικές εκλογικές περιφέρειες. Το φαινόμενο, οφείλεται ιδίως στην εσφαλμένη εφαρμογή των διατάξεων του εκλογικού νόμου για τη δεύτερη και την τρίτη κατανομή εδρών. Ωστόσο μια τέτια ερμηνεία αντιστρατεύεται τη συνταγματική αρχή της ισότητας της ψήφου.

- Πανούση Γιάννη: **Οι κοινωνικές σχέσεις ως αναγκαίοι όροι της εγκληματογένεσης.** (Σύγχρονα Νομικά Μελετήματα - 2), εκδόσεις Α. Σάκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή 1985, σ. 213.

Στη μελέτη αυτή παρουσιάζεται για πρώτη φορά στην Ελλάδα η σοβιετική Εγκληματολογική Θεωρία όπως αυτή διατυπώνεται στο βιβλίο του G. Avanesov «The Principles of Criminology» μεταφρ. Yuri Luther, εκδ. Progress Publishers, Μόσχα 1982.

Οι απόψεις του σοβιετικού Εγκληματολόγου καταγράφονται με λεπτομέρεια και αποδίδονται πιστά, σε πολλές μάλιστα περιπτώσεις αναπαράγονται κατά γράμμα, για να μην «προδοθεί» η πραγματικά πρωτότυπη θεώρηση του συγγραφέα (σ. 21-84 του βιβλίου).

Στη συνέχεια οι απόψεις αυτές συγκρίνονται με τις

απόψεις κλασικών κοινωνιολόγων και εγκληματολόγων όπως ο Pinatel (σ. 85-119), ο Durkheim και ο Merton (σ. 121-150), ο Parsons (σ. 151-157), ο Sutherland (σ. 158-177) κ.ά.

Στον επίλογο (σ. 179-194) ο Γιάννης Πανούσης διατυπώνει τα συμπεράσματά του τα οποία συνοπτικά είναι τα εξής:

1. Η Εγκληματολογία πρέπει στις αναλύσεις της να συνεκτιμάει τη φύση και τον τρόπο άσκησης της εξουσίας, τις πολιτικοκοινωνικές δομές κλπ.

2. Η προσωπικότητα του ατόμου υφίσταται την αλλοτρίωση των παραγωγικών σχέσεων αλλά επηρεάζεται επίσης από τα χαρακτηριστικά της «ομάδας» στην οποία ανήκει, τις σχέσεις που η κοινωνική ομάδα έχει με τις άλλες ομάδες και με την κυρίαρχη κλπ.

3. Δεν υπάρχει αντικοινωνική, παρεκκλίνουσα ή εγκληματική συμπεριφορά έξω από τις κοινωνικές σχέσεις.

4. Η συμπεριφορά του ανθρώπου είναι αντανάκλαση των δικών του (ατομικών) κοινωνικών σχέσεων.

- Παντελή Μ. Αντώνη, δικηγόρου: **Ζητήματα Συνταγματικών Επιφυλάξεων,** Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκουλα, Αθήνα 1984.

- Περάκη Εμμ. Ευαγγέλου: **Ο τακτικός έλεγχος της Ανώνυμης Εταιρίας,** Αθήνα 1984, εκδ. Νομικής Βιβλιοθήκης, σ. 203.

Αντικείμενο της μελέτης είναι η ερμηνεία των διατάξεων που ιδρύουν και οργανώνουν τον τακτικό έλεγχο της ανώνυμης εταιρίας (κωδ. νόμος 2190, νομοθεσία ορκωτών λογιστών). Ο συγγραφέας προβαίνει σε μια ανανεωμένη θεώρηση του δικαίου του τακτικού ελέγχου, αρνείται την οργανική ιδιότητα των ελεγκτών, εξειδικεύει τα συμφέροντα που ο έλεγχος προστατεύει και θεωρεί ότι ο έλεγχος της ανώνυμης εταιρίας συνιστά δημόσιο λειτουργήμα. Το πρώτο μέρος (σ. 23-66) είναι αφιερωμένο στην έννοια και τη φύση του τακτικού ελέγχου. Το δεύτερο μέρος (σ. 67-108) αφορά την έναρξη και τη λήξη του λειτουργήματος των ελεγκτών. Το τρίτο μέρος (σ. 107-182) αφορά τη δράση των ελεγκτών (καθήκοντα, δικαιώματα και ευθύνη). Το έργο ολοκληρώνεται με εκτενή βιβλιογραφία και ευρετήρια.